

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Świerczewskiego

KATEDRA WOJSK ŁĄCZNOŚCI

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
X27743

TAJNE
Egz. Nr. 99

pplk dypl. Józef MACKIEWICZ

Temat: ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI W DZIAŁANIACH
OBRONNYCH pz (pcz)

(Skrypt)

6387

27743

REMBERTOW

KWIECIEŃ

1965

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Świerczewskiego

KATEDRA WOJSK ŁĄCZNOŚCI

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
X27743

~~TAJNE~~

Egz. Nr. 39

pplk dypl. Józef MACKIEWICZ

Temat: ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI W DZIAŁANIACH
OBRONNYCH pz (pcz)

(Skrypt)

27743

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego

KATEDRA WOJSK ŁACZNOŚCI

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY WOJSK ŁACZNOŚCI

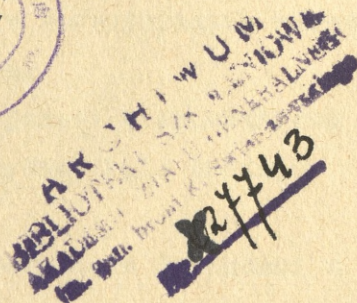
~~.....~~ 99
egz. nr. ....

płk dypl. Czesław ROMAN

Przeł. prot. 12357. /

Ppłk dypl. Józef MACKIEWICZ

Organizacja łączności w działaniach obronnych pz /pcz/
Skrypt

REMBERTOW

kwiecień

1965 r.

T R E S C :

Wstęp.

I. Warunki organizacji łączności.

II. Planowanie łączności.

III. Organizacja łączności.

1. Łączność radiowa.

2. Łączność radioliniowa.

3. Łączność przewodowa.

4. Łączność środkami ruchomymi.

Wstęp.

Dowodzenie wojskami we współczesnych działaniach obronnych jest złożonym procesem działalności każdego dowódcy i sztabu we wszystkich jego dziedzinach, a szczególnie w zakresie zapewnienia bezpośredniego kierowania wojskami na polu walki.

Złożoność tego procesu wynika przede wszystkim z charakteru współczesnej obrony oraz skuteczności działania nowoczesnych środków bojowych i wynikającej stąd szybkości zmian, jakie mogą zachodzić na polu walki.

Współczesną obronę traktuje się jako tymczasowe zjawisko w działalności bojowej wojsk. Do obrony będą przechodzić wojska na tych kierunkach, gdzie nieprzyjacielowi uda się uzyskać tymczasową przewagę w siłach i środkach walki. Oznacza to, że współczesne działania obronne będą najczęściej działaniami wymuszonymi, do których wojska przechodzić będą w toku działań zaczepnych. Walka obronna w takich warunkach będzie się charakteryzowała wysoką manewrowością i ruchliwością wojsk i sztabów.

Te właśnie okoliczności skomplikowały dowodzenie wojskami we współczesnych działaniach obronnych, a jednocześnie spowodowały wzrost wymagań stawianych łączności.

Podstawowym środkiem zapewniającym dowodzenie wojskami w działaniach obronnych pułku jest łączność radiowa, a z przełożonym łączność radiowa i radioliniowa.

Łączność przewodowa może być organizowana i efektywnie wykorzystywana tylko w sprzyjających warunkach, gdy na to pozwala czas i sytuacja.

Poznańto dla dowodzenia wojskami w działaniach bojowych pułku szeroko wykorzystywane będą środki ruchome.

Należy podkreślić, że zapewnienie łączności w dużym stopniu uzależnione będzie od warunków przejścia i prowadzenia obrony. Tym niemniej jednak należy dążyć by w każdym warunkach utrzymywanie łączności było niezawodne i skryte, by zachowana była wysoka efektywność wykorzystania kanałów łączności.

W krypcie omówione zostaną właściwości organizacji łączności pz /pcz/ w obronie w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem. Natomiast dla wykazania specyfiki organizacji łączności w obronie pułku w innych warunkach zostaną podane tylko cechy charakterystyczne tej łączności oraz warunki jej organizacji.

I. Warunki organizacji łączności.

Podstawą sukcesu we współczesnej obronie jest zachowanie inicjatywy i pełne wykorzystanie zdolności manewrowych wojsk. Działania manewrowe w warunkach szybko zmieniającej się sytuacji i braku ciągłego frontu wymagają z kolei wysokiej elastyczności dowodzenia, a także przejawiania dużej samodzielności i inicjatywy niższych dowódców.

Jeśli sytuacja zmieniać się będą w sposób gwałtowny, to i reakcja na nie powinna być równie szybka. Umiejętność dowodzenia zatem przejawia się w zdolności dowódców i sztabów do szybkiego reagowania na wytworzoną sytuację. Jednakże szybkie reagowanie na wytworzoną sytuację może następować tylko w rezultacie niezawodnie działającej łączności.

Niezawodnie działająca łączność stwarza możliwość stałego orientowania się dowódcy i sztabu w sytuacji bojowej i umożliwia ciągłe oddziaływanie na przebieg walki obronnej, zapewnia wzajemne porozumiewanie się w zakresie współdziałania między poszczególnymi elementami ugrupowania bojowego i z sąsiadami. Pozwala również na właściwe kierowanie zaopatrywaniem materiałowo-technicznym walczących pododdziałów oraz ostrzeżenie i alarmowanie ich o zagrożeniu naziemnym i powietrznym nieprzyjaciela.

Zatem jednym z podstawowych czynników warunkujących organizację i utrzymanie łączności w działaniach obronnych pułku będzie wysoka manewrowość i ruchliwość wojsk oraz idące z tym w parze częste zmiany punktów dowodzenia.

Pułk może przejść do obrony w sytuacji kiedy dywizja prowadzi działania zaczepne lub przechodzi do obrony.

Zarówno w pierwszym, jak i w drugim wypadku, pułk może przejść do obrony^{VI} bezpośredniej styczności lub bez styczności z nieprzyjacielem.

Przy przechodzeniu do obrony^{VI} bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem, krótki z reguły czas ograniczy poważnie możliwości dokonywania jakichkolwiek przegrupowań i zmian stosownie do potrzeb wytworzonej sytuacji. W tych wypadkach również system dowodzenia i łączności nie ulegnie zmianie. Dowodzenie wojskami realizowane będzie za pomocą radiowych, radioliniowych i ruchomych środków łączności, pracujących w zorganizowanym systemie łączności dla potrzeb natarcia pułku. W miarę rozwoju walki obronnej, w zależności od konkretnych potrzeb i możliwości, mogą być organizowane nowe kierunki radiowe dla celów dowodzenia i współdziałania, w sieciach radiowych mogą być wprowadzane zmiany stosownie do zmian występujących w strukturze dowodzenia itp. W zależności od konkretnej sytuacji może być również organizowana łączność przewodowa, przynajmniej z pododdziałami broniącymi się na głównych kierunkach.

W wypadku przejścia pułku do obrony bez styczności z nieprzyjacielem czas i sytuacja mogą pozwolić na dokonanie niezbędnych przegrupowań stosownie do wymogów sytuacji i przewidywanego charakteru działań nieprzyjaciela. W związku z powyższym, chociaż ogólnie system dowodzenia i łączności również nie ulegnie zmianie, nie mniej jednak w większym zakresie mogą być wprowadzane stopniowe zmiany w łączności radiowej, stosownie do zmian w strukturze dowodzenia. Wydaje się, że w danym wypadku mogą być także większe możliwości zorganizowania łączności przewodowej, tak z pododdziałami broniącymi się na głównych kierunkach, jak również wewnętrznej na SD pułku.

W wymienionych wypadkach podstawową intencją winno być przystosowanie systemu łączności do nowych zadań i potrzeb dowodzenia, zachowując posiadany system, a także ustalony sposób pracy i wykorzystanie łączności.

Uogólniając należy podkreślić, że warunki w jakich zachodzi konieczność przejścia pułku do obrony będą również ważnym czynnikiem wpływającym na organizację i utrzymanie łączności, szczególnie z punktu widzenia posiadanej ^{czasowej} przystosowanie jej do nowych zadań i potrzeb dowodzenia pododdziałami pułku.

Pułk może przejść do obrony samodzielnie lub w składzie dywizji. Samodzielne przejście pułku do obrony będzie miało najczęściej miejsce w warunkach kiedy dywizja prowadzi działania zaczepne. Pułk będzie wówczas bronił się w pierwszym rzucie ugrupowania bojowego dywizji, a rola jego będzie polegała na zabezpieczeniu ciągłości natarcia głównych sił dywizji. W danym wypadku mogą nastąpić pewne zmiany w utrzymaniu łączności dowodzenia z przełożonym, a także w łączności współdziałania z elementami ugrupowania bojowego dywizji i z sąsiadami. Mogą również występować trudności w utrzymywaniu łączności radiowej i radioliniowej z dowódcą i sztabem dywizji w rezultacie dużych odległości pomiędzy punktami dowodzenia dywizji i pułku, a szczególnie podczas znajdowania się sztabu dywizji w ruchu.

Przy przejściu dywizji do obrony, pułk w zależności od decyzji dowódcy dywizji może bronić się w pierwszym lub drugim rzucie dywizji.

W pułku organizującym obronę w pierwszym rzucie dywizji, na jej głównym kierunku obrony, mogą niekiedy zaistnieć sprzyjające warunki zorganizowania łączności przewodowej, co w większym stopniu zapewniłoby ciągłość i skrytość dowodzenia pododdziałami pułku. Będą również sprzyjające warunki zapewnienia łączności współdziałania /bezpośredniej lub poprzez WŁ SD dywizji/ z wojskami wykonującymi kontrataki.

W wypadku obrony pułku na pomocniczym kierunku, z uwagi na duże odległości pomiędzy poszczególnymi punktami dowodzenia, mogą zaistnieć pewne trudności w zorganizowaniu łączności przewodowej. Duże odległości pomiędzy poszczególnymi punktami dowodzenia mogą również utrudniać utrzymywanie łączności radiowej. W związku z powyższym trzeba

będzie niejednokrotnie korzystać, podczas przekazywania informacji, z radiostacji retranslacyjnych lub pośredniczących.

W pułku organizującym obronę w drugim rzucie dywizji również mogą zaistnieć sprzyjające warunki zorganizowania łączności przewodowej. Natomiast z uwagi na duże odległości pomiędzy poszczególnymi dowódcami i sztabami, oraz ruch, mogą wystąpić trudności w utrzymaniu bezpośredniej łączności radiowej podczas wykonywania przez pułk kontrataku, a także w wypadku likwidacji desantu powietrznego nieprzyjaciela.

W wypadku przejścia pułku do obrony w głębi ugrupowania obronnego dywizji, łączność może być organizowana i utrzymywana za pomocą wszystkich środków łączności.

Reasumując należy podkreślić, że miejsce i zadania pułku w obronie, również w poważnym stopniu wpływają na organizację i utrzymywanie łączności, przede wszystkim z punktu widzenia właściwego wykorzystania posiadanych środków łączności.

Należy podkreślić, że na organizację i utrzymywanie łączności mają poważny wpływ warunki terenowe i meteorologiczne.

W obronie przeszkody wodnej, w rezultacie silnego oddziaływania przez nieprzyjaciela na system dowodzenia i łączności, mogą wystąpić trudności w organizowaniu i utrzymywaniu łączności z pododdziałami znajdującymi się na wyspach i przyczółkach.

W obronie wybrzeża morskiego będą utrudniać organizację i utrzymywanie łączności zalewy, bagna, rozlewiska i inne przeszkody, a także duże odległości pomiędzy poszczególnymi punktami dowodzenia i pododdziałami.

Obrona osiedla, a szczególnie miasta, nie stwarza dogodnych warunków do organizacji łączności przewodowej, a także utrudnia utrzymywanie łączności radiowej i środkami ruchomymi.

Teren bagnisty i górzysty nie sprzyja organizacji łączności przewodowej. Należy także pamiętać o tym, że teren ten również w

trudności w poruszaniu się środków ruchomych, a teren górzysty utrudnia także utrzymywanie łączności radiowej, a szczególnie na falach ultrakrótkich, które w pułku posiadają główne zastosowanie.

Warunki meteorologiczne, jak duże opady, mgła, mrozy mogą także utrudniać organizowanie i utrzymanie łączności, ponieważ pogarszają się warunki pracy środków łączności, a także warunki ich obsługi przez co zmniejsza się wydajność, natomiast wydłuża się czas przesyłania informacji.

Przedstawiono tu szereg czynników, które wpływać będą na organizację i utrzymywanie łączności w działaniach obronnych pułku. Należy mieć na uwadze, że są to czynniki obiektywne, które niezależnie od naszej woli mogą występować w danym działaniu bojowym, w odpowiedni sposób wpływać na organizowanie i utrzymywanie łączności, szczególnie z punktu widzenia jej niezawodności i skrytości działania. Zapobiegać temu, można i należy poprzez właściwe planowanie łączności, a także wykorzystywanie technicznych środków łączności stosownie do zaistniałej sytuacji. Łączność winna być tak zaplanowana by w każdych warunkach i każdej sytuacji mogła zapewnić:

- dowódcy i sztabowi - dowodzenie podległymi pododdziałami pułku, bez względu na ich miejsce w ugrupowaniu bojowym, a także warunki i wykonywane zadania;
- aparatowi politycznemu - realizację zamierzeń w zakresie politycznego oddziaływania na skład osobowy pułku;
- współdziałanie z elementami ugrupowania bojowego dywizji i z sąsiadami, a także pomiędzy elementami ugrupowania bojowego pułku;
- kwatermistrzowi - dowodzenie pododdziałami i urządzeniami tyłowymi oraz kierowanie materiałowym, technicznym i medycznym zaopatrywaniem pododdziałów pułku;
- odbiór i przekazywanie sygnałów ostrzegania o nalotach powietrznych nieprzyjaciela, o zagrożeniu bronią masowego rażenia oraz odbiór i przekazywanie sygnałów alarmowych.

II. Planowanie łączności.

Planowanie łączności jest jednym z zasadniczych elementów ogólnego kierowania łącznością w pułku. Polega ono na wyborze środków oraz określeniu sposobów organizacji łączności, rozliczeniu sił i środków, jak również określeniu sposobów materiałowo-technicznego zaopatrzenia pododdziałów łączności.

Planowaniem łączności zajmuje się szef łączności pułku na podstawie znajomości sytuacji bojowej i zadania pułku, decyzji dowódcy i wytycznych szefa sztabu pułku, zarządzenia łączności sztabu dywizji oraz danych o aktualnym stanie posiadanych sił i środków łączności pułku.

Dane o zadaniu i zamierzonych działaniach bojowych pułku, szef łączności otrzymuje od dowódcy lub szefa sztabu, a w razie potrzeby również od oficerów sztabu pułku, szefów rodzajów wojsk i służb oraz kwatermistrza. Dowódca pułku ustala również system dowodzenia, a także określa zasadnicze zadania łączności. Zadania te, w wielu wypadkach stamiane są pośrednio w decyzji i wytycznych dowódcy dotyczących całokształtu organizacji i prowadzenia obrony, w myśl których szef łączności jest obowiązany planować i zapewniać łączność.

Szef sztabu pułku, jako organizator dowodzenia sprawuje również kierownictwo nad łącznością. Dlatego też jest on zobowiązany kierować pracą szefa łączności w zakresie planowania i organizacji łączności.

Szef łączności pułku sprawuje bezpośrednio kierownictwo nad łącznością, ponosząc pełną odpowiedzialność za terminowe planowanie, organizację i zapewnienie niezawodnego i skrytego utrzymywania łączności w czasie walki. Szef łączności ściśle współpracuje z oficerami sztabu pułku, dowódcami rodzajów wojsk i szefami służb oraz kwatermistram pułku. Szef łączności jest bezpośrednio przełożonym żołnierzy kompanii łączności oraz pododdziałów i funkcyjnych łączności wchodzących w skład pododdziałów organicznych pułku oraz pododdziałów przydzielonych, za pośrednictwem których realizowane są zadania łączności.

Kolejność i treść pracy szefa łączności w zakresie planowania łączności w obronie jest w zasadzie analogiczna do pracy w innych rodzajach działań bojowych pułku. Różnice jakie mogą wystąpić dotyczą raczej będą sposobu i zakresu rozpatrywania poszczególnych zagadnień, wynikających z konkretnej sytuacji i warunków w jakich zachodzi planowanie łączności.

Należy także podkreślić, że organizacja obrony, a w tym również planowanie i organizacja łączności, odbywać się będą najczęściej w warunkach ograniczonego czasu. W zależności więc od warunków i sytuacji w jakiej pułk przechodzi do obrony oraz posiadanego na jej organizację czasu, planowanie łączności może być od podstaw, ewentualnie mogą być wnoszone uzupełnienia lub zmiany w posiadanym planie łączności i dotychczasowym systemie łączności.

Pracę w zakresie planowania łączności szef łączności rozpoczyna z chwilą zapoznania się z zadaniem bojowym pułku. Z zadaniem tym szef łączności może się zapoznać będąc obecnym podczas stawiania zadań dowódcy pułku przez dowódcę lub oficerów sztabu dywizji, w ramach ogólnego zapoznania sztabu z zadaniem pułku oraz indywidualnie przez szefa sztabu pułku.

Z chwilą ogłoszenia przez dowódcę zamiaru walki obronnej, szef sztabu /dowódca/ może wydać szefowi łączności wytyczne odnośnie przygotowania propozycji organizacji i sposobu otrzymywania łączności w obronie. W wytycznych tych szef sztabu może polecić szefowi łączności przygotować swoje propozycje dotyczące całości zagadnień łączności, lub tylko niektóre najistotniejsze dla danych warunków walki i mające decydujący wpływ na zapewnienie łączności. W wypadku organizowania obrony w ograniczonym czasie, szef sztabu wytycznych tych może nie wydawać. Jednakże gdyby nawet szef łączności takich wytycznych nie otrzymał, winien on być zawsze gotów do przedstawienia dowódcy lub szefowi sztabu swoich propozycji odnośnie organizacji i sposobu utrzymywania łączności w działaniach obronnych pułku.

W tym też czasie szef łączności pułku winien otrzymać ustne lub pisemne zarządzenie organizacji łączności ze sztabu dywizji. Z zarządzenia tego szef łączności dowiaduje się w jaki sposób będzie utrzymywana łączność z przełożonym i łączność współdziałania, oraz jakie w tym celu należy wydzielić siły i środki łączności, a także na co należy zwrócić uwagę podczas organizacji i utrzymywania łączności z podwładnymi.

Z kolei szef łączności przeprowadza analizę zadania i ocenę położenia pod względem łączności, zwracając uwagę na następujące czynniki, mające wpływ na sposób organizacji i utrzymywania łączności w działaniach obronnych pułku:

- oddziaływanie nieprzyjaciela na system dowodzenia i łączności;
- warunki przejścia pułku do obrony;
- skład bojowy, ugrupowanie i zadania wykonywane przez pułk oraz zagadnienia dotyczące współdziałania;
- charakter terenu w pasie obrony pułku;
- stan łączności oraz siły i środki łączności pułku;
- stan materiałowo-technicznego zaopatrzenia pododdziałów łączności pułku;
- warunki meteorologiczne;
- ilość czasu przewidzianego na organizację łączności.

Wnioski z analizy zadania i oceny położenia oraz dane z zarządzenia łączności sztabu dywizji służą do przygotowania propozycji organizacji i sposobu utrzymywania łączności w określonych warunkach bojowych.

W ustalonym przez szefa sztabu /dowódcę/ terminie, szef łączności przedstawia swoje propozycje dotyczące organizacji i sposobu utrzymywania łączności w obronie pułku.

W propozycjach tych szef łączności winien uwzględnić następujące zagadnienia:

- właściwości organizacji łączności wynikające z zadania bojowego pułku;
- dane o składzie i stanie posiadanych sił i środków łączności;

- propozycje organizacji i sposobu utrzymywania łączności w czasie działań obronnych.

Propozycje mogą być referowane, szefowi sztabu /dowódcy/, w zależności od warunków w całości, w formie odpowiedzi, na pytania lub mogą ujmować te zagadnienia, jakie zostały podkreślone w wytycznych do przygotowania propozycji organizacji i sposobu utrzymywania łączności. Podczas referowania swoich propozycji szef łączności winien posługiwać się mapą roboczą, brudnopisami schematów i notatkami. Do przedłożonych propozycji szef sztabu /dowódca/ może wnieść poprawki lub je ^anaprobować.

Po złożeniu swoich propozycji i wysłuchaniu zarysu decyzji dowódcy pułku, szef łączności może wydać zarządzenia przygotowawcze podwładnym szefom łączności i dowódcy kompanii łączności w celu przygotowania pododdziałów łączności do zapewnienia łączności w mających nastąpić działaniach obronnych.

W razie organizowania rekonesansu przez dowódcę pułku, szef łączności może w nim zwać udział. Na rekonesansie wyjaśnia dowódcy, w razie potrzeby, zagadnienia związane z zapewnieniem łączności na poszczególnych kierunkach i okresach walki obronnej, a także zagadnienia odnośnie zapewnienia łączności współdziałania. W czasie rekonesansu szef łączności winien zwrócić uwagę na teren, a także zapoznać się z rejonami rozmieszczenia poszczególnych elementów ugrupowania bojowego i punktów dowodzenia pułku i batalionów.

W czasie stawiania zadań podwładnym, szef łączności zapoznaje się z decyzją dowódcy pułku do obrony, a także z wytycznymi do bojowego zabezpieczenia działań i organizacją współdziałania. Jeśli szef łączności nie mógł ich wysłuchać lub zapoznać się w inny sposób, to szef sztabu winien osobiście zapoznać szefa łączności z decyzją dowódcy, przynajmniej z tymi zagadnieniami, które mają wpływ na organizację i sposób utrzymywania łączności.

Wytyczne szefa sztabu do organizacji łączności wydane szefowi łączności, stanowią ostateczną podstawę

organizacji łączności. Mogą one obejmować następujące zagadnienia:

- w jakim ugrupowaniu i jakie zadania będą wykonywały pododdziały oraz sposób ich współdziałania;
- rejony rozmieszczenia punktów dowodzenia oraz terminy i sposób ich przesunięć;
- w jakim terminie, z kim i jakimi środkami powinna być zorganizowana i utrzymywana łączność dla potrzeb dowodzenia, współdziałania, tyłów i powiadamiania;
- szczególne wymagania stawiane łączności w toku walki obronnej;
- termin przedstawienia dokumentów planu łączności do zatwierdzenia.

W wypadku organizowania obrony w ograniczonym czasie, wytyczne szefa sztabu do organizacji łączności mogą być wydane bezpośrednio po ogłoszeniu przez dowódcę zamiaru walki obronnej lub po przedstawieniu przez szefa łączności propozycji organizacji i sposobu utrzymywania łączności w obronie pułku.

Wytyczne szefa sztabu do organizacji łączności w pełnym zakresie mogą być wydawane jedynie w tym wypadku, gdy szef łączności nie był zapoznany z decyzją dowódcy i nie otrzymał dotychczas żądanych wskazówek od dowódcy lub szefa sztabu, a także gdy zachodzi konieczność organizowania nowego systemu łączności pułku. W innych wypadkach, będą one zawierały tylko te zagadnienia, które w toku wypracowywania decyzji przez dowódcę pułku nie były z szefem łączności uzgadniane lub też wymagają zmiany.

Po otrzymaniu wytycznych do organizacji łączności, szef łączności precyzuje ostatecznie swą decyzję na organizację łączności, uzgadnia zagadnienia związane z łącznością współdziałania, szczególnie z sąsiadami. Następnie szef łączności winien postawić konkretne zadania dowódcy kompanii łączności, a także wydać odpowiednie zarządzenia szefom łączności batalionów. Wykorzystując obecność dowódców, a często także i szefów łączności batalionów podczas stawiania zadań

przez dowódcę pułku, szef łączności może im wydać wytyczne do organizacji łączności oraz przekazać odpowiednie dane do pracy łączności w batalionach.

Z kolei szef łączności winien przystąpić do opracowania, ewentualnie uzupełnienia dokumentów planu łączności. Zasadniczymi dokumentami planu łączności pułku są: schemat łączności radiowej i schemat łączności radioliniowej, przewodowej i środkami ruchomymi. Dokumenty te opracowuje się w jednym egzemplarzu i podlegają one zatwierdzeniu przez szefa sztabu pułku.

Prócz tego szef łączności opracowuje:

- tabelę składu sieci, kierunków i danych radiowych pułku;
- tabelę kryptonimów węzłów i stacji telefonicznych;
- tabelę sygnałów rozpoznawczych osób funkcyjnych.

Powyższe dokumenty wysyłane są do podległych pododdziałów lub szefowie łączności /dowódcy/ tych pododdziałów dokonują odpisów w zakresie ich dotyczącym.

W pułku który otrzymał zadanie przejścia do obrony w toku działań zaczepnych lub obronnych dywizji, zakres prac dotyczących planowania łączności będzie węższy od podanego wyżej. Decyduje o tym czas przeznaczony na organizację obrony i łączności.

Pododdziały pułku w tym czasie kontynuować będą w zasadzie walkę z nieprzyjacielem a siły i środki łączności będą czynnie zaangażowane w pracy zapewniając łączność zgodnie z uprzednio opracowanym planem łączności. Mogą też istnieć pewne braki w siłach i środkach łączności. Powyższe czynniki będą miały wpływ na sposób i zakres planowania łączności.

W tych warunkach, szef łączności pułku po zapoznaniu się z zadaniem pułku. przeprowadzi krótką analizę tego zadania i ocenę położenia z punktu widzenia łączności. Propozycje organizacji łączności mogą być przygotowane bez otrzymywania wytycznych szefa sztabu w tym zakresie. Jeśli szef sztabu /dowódca/ pułku zażąda zreferowania tych propozycji, to szef łączności przedstawia je na posiadanych dokumentach planu łączności po uprzednim wniesieniu odpowiednich uzupełnień lub zmian. Jeżeli szef łączności odrazu

otrzyma od szefa sztabu /dowódcy/ pułku wytyczne do organizacji łączności, to wydaje odpowiednie zarządzenia swym podwładnym. W dokumentach planu łączności obowiązujących dotychczas wprowadzane są poprawki zgodnie ze zmianami, jakie zostały wprowadzone w istniejącym systemie łączności.

W razie organizowania obrony w innych, bardziej trudnych warunkach np., obrony przeszkody wodnej, obrony w górach, w planowaniu łączności winno się uwzględniać te warunki, co przyspieszy dokonanie odpowiednich zmian w łączności, a także umożliwi właściwe wykorzystanie sił i środków łączności.

Po zatwierdzeniu dokumentów planu łączności, ewentualnie wniesieniu odpowiednich poprawek, dalsza praca szefa łączności pułku w okresie organizacji obrony polegać będzie na kontrolowaniu stopnia i sposobu wykonywania postawionych zadań, udzielaniu pomocy podwładnym oraz na kierowaniu szkoleniem i materiałowo-technicznym zaopatrzeniem pododdziałów łączności pułku.

W toku walki obronnej zachodzi potrzeba ciągłego kierowania łącznością tak, by jej organizacja odpowiadała konkretnym warunkom zaistniałej sytuacji.

Szef łączności, z chwilą powzięcia nowej decyzji przez dowódcę pułku lub w związku ze zmianą sytuacji winien każdorazowo postawić konkretne zadania dowódcy kompanii łączności odnośnie zmian w łączności. Dowódca lub szef sztabu pułku, powinni na czas informować szefa łączności o nowych decyzjach lub zadaniach, określać zadania i wymagania wobec łączności, zgodnie z wynikłymi potrzebami w toku walki obronnej a także kontrolować ich realizację poprzez meldunki szefa łączności.

Szef łączności pułku w toku walki obronnej najczęściej będzie się znajdował przy dowódcy pułku i znając zmiany w sytuacji bojowej, będzie wnosił konieczne zmiany organizacyjne w łączności oraz będzie kierował pracą swych podwładnych.

Szef łączności nie powinien biernie czekać na wskazówki dowódcy lub szefa sztabu pułku, lecz z własnej

inicjatywy dążyć do otrzymywania potrzebnych informacji o położeniu wojsk oraz sytuacji ogólnej i łączności, aby mógł na czas dostosować zorganizowany system łączności do konkretnych potrzeb dowodzenia wojskami.

III. Organizacja łączności

Organizacja i utrzymywanie łączności jest jednym z zasadniczych przedsięwzięć sztabu pułku w zakresie organizacji dowodzenia wojskami. Łączność w działaniach obronnych pułku organizowana i utrzymywana jest za pomocą etatowych środków kompanii łączności, a także środków łączności pododdziałów specjalnych pułku i przydzielonych do pułku.

W celu zapewnienia dowodzenia wojskami w działaniach obronnych pułku organizuje się odpowiedni system łączności. Podstawowymi elementami systemu łączności w pułku w obronie są węzły łączności, sieci i kierunki łączności radiowej oraz kierunki łączności przewodowej.

1. Łączność radiowa

W warunkach współczesnej obrony pułku, łączność radiowa spełnia zasadniczą rolę w zapewnieniu dowodzenia wojskami. Środki radiowe umożliwiają utrzymywanie łączności w warunkach szybko zmieniającej się sytuacji bojowej, a także szybkie nawiązanie łączności współdziałania, niezależnie od miejsca rozmieszczenia punktów dowodzenia. Biorąc jednak pod uwagę możliwości prowadzenia przez nieprzyjaciela rozpoznania radiowego i zakłóceń pracy środków radiowych, należy ograniczać wykorzystywanie łączności radiowej, przynajmniej do chwili rozpoczęcia walki obronnej. Odnosi się to zwłaszcza do nowozorganizowanego systemu łączności.

W obronie pułku, podobnie jak w natarciu, organizuje się i utrzymuje łączność radiową dla potrzeb dowodzenia współdziałania, tyłów i powiadamiania.

Łączność radiowa dowodzenia.

a/ W pułku zmechanizowanym DZ

Łączność radiową dowódcy pz z dowódcą DZ

zapewnia się w dwóch sieciach radiowych dowódcy dywizji za pomocą radiostacji R-112 i R-105 PM. Radiostacje te wydziela się z wozu dowodzenia dowódcy pułku.

W powyższych sieciach radiowych dowódca pułku utrzymuje również łączność ze sztabem dywizji. W koniecznych wypadkach, za pozwoleniem głównej radiostacji w danych sieciach radiowych jest możliwość porozumiewania się między dowódcami pułków wchodzących w skład danej dywizji.

Łączność radiową dowódcy pz z dowódcami batalionów piechoty zmotoryzowanej z zasady zapewnia się w sieci radiowej dowódcy pułku za pomocą radiostacji R-105 PM^{x/} Radiostacje te wydziela się z wozów dowodzenia dowódcy pułku i dowódców batalionów piechoty zmot. W sieci tej pracują również radiostacje R-105 PM szefa sztabu z jego WD i kwatermistrza pułku, a w razie potrzeby radiostacja R-105 batalionu czołgów.,

W tej sieci zapewnia się również łączność sztabowi i kwatermistrzowi pułku z dowódcami batalionów. Jednocześnie zapewnia się łączność między stanowiskiem dowodzenia, a kwatermistrzowskim stanowiskiem dowodzenia pułku i ewentualnie łączność sztabu i kwatermistrza z dowódcą pułku podczas jego przebywania poza stanowiskiem dowodzenia.

Łączność radiowa dowódcy pułku z dowódcą batalionu czołgów, może być w razie potrzeby zapewniona na kierunku lub w sieci radiowej dowódcy pułku za pomocą radiostacji R-113, wydzielonych z wozu dowodzenia dowódcy pułku i czołgu dowódcy batalionu. Na kierunku ten /sieć/ mogą włączać się również dowódcy batalionów piechoty zmot. za pomocą radiostacji R-114, znajdujących się w ich wozach dowodzenia. Będzie to drugi kanał radiowy między dowódcą pułku, a dowódcami batalionów, który zapewni pomiędzy nimi łączność w wypadku utraty ~~łączności w sieci dowódcy pułku~~ lub trudności w nawiązaniu łączności w sieci dowódcy pułku na radiostacjach R-105 PM.

W razie potrzeby ~~radiowej~~ za pozwoleniem głównej radiostacji w sieciach ~~radiowej~~ radiowych dowódcy pułku może być również utrzymywana łączność współdziałania pomiędzy batalionami.

x/ Przyjęto, że obie radiostacje R-105 w WD dowódcy pułku pracują z prądatkami mocy.

W razie konieczności dowodzenia o dwa szczeble niżej /kompaniami/, dowódcami pułku może bezpośrednio włączać się w sieci radiowe dowódców batalionów, swoją radiostacją R-105 FM. W tym celu dowódca wozu dowodzenia winien znać dane radiowe sieci dowódców batalionów i na żądanie dowódcy odpowiednio je wykorzystać. Natomiast obsługi batalionowych i kompanijnych radiostacji winni znać stały kryptonim radiostacji dowódcy pułku i w razie ich wywoływania niezwłocznie się zgłaszać.

b/ W pułku czołgów DZ

Łączność radiowa dowódcy pcz z dowódcą DZ może być zapewniona w dwóch sieciach radiowych, lub w jednej sieci i na kierunku radiowym, lub tylko na kierunku radiowym dowódcy dywizji.

Jeśli dowódca pcz dowodzić będzie ze swojego wozu dowodzenia, to wówczas łączność radiowa z dowódcą dywizji zapewniona może być w sieciach radiowych za pomocą radiostacji R-112 i R-105 FM lub w sieci radiowej za pomocą radiostacji R-105 FM i na kierunku radiowym za pomocą radiostacji R-113. Utrzymywanie łączności w dwóch sieciach radiowych, za pomocą radiostacji R-112 i R-105 FM, będzie miało miejsce wówczas, gdy czołgi pułku wyposażone będą tylko w jedną pokładową radiostację R-113. Wtedy dla łączności z podwładnymi wydzielona będzie radiostacja R-113 z WD, za pomocą której dowódca pułku utrzymywać będzie łączność w swojej sieci radiowej ze wszystkimi czołgami pułku.

Praca sieci radiowej dowódcy pułku czołgów o tak dużej ilości korespondentów^v stwarza trudności w utrzymywaniu łączności. Dlatego też wymiana radiowa w tej sieci odbywać się będzie krótkimi sygnałami i przeważnie tylko pomiędzy dowódcą pułku i dowódcami kompanii, ewentualnie również dowódcami plutonów czołgów. Mogą być również wyznaczane fale robocze wyłącznie dla prowadzenia wymiany radiowej tylko pomiędzy dwoma dowódcami, np. pomiędzy dowódcą pułku i dowódcą /dowódcami/ kompanii czołgów, pomiędzy dowódcą /dowódcami/ kompanii i dowódcą /dowódcami/ plutonu /plutonów/ czołgów.

Jeśli czołgi dowódców kompanii czołgów wyposażone będą w dwie pokładowe radiostacje, a mianowicie R-113 i R-112, wówczas za pomocą radiostacji R-112 dowódca pułku utrzymywać będzie łączność radiową w swojej sieci z dowódcami kompanii czołgów, natomiast radiostacja R-113 dowódcy pułku wykorzystana będzie dla zapewnienia łączności na kierunku radiowym z dowódcą dywizji. Poza tym łączność z dowódcą dywizji utrzymywana będzie w sieci radiowej dowódcy dywizji za pomocą radiostacji R-105 PM.

W wypadku gdyby dowódca pcz dowodził z czołgu, wówczas w zależności od wyposażenia czołgu w radiostacje pokładowe, łączność z przełożonym i podwładnymi utrzymywana będzie za pomocą jednej lub za pomocą różnych radiostacji. Jeśli w czołgu dowódcy pułku znajdować się będzie jedna radiostacja R-113, wówczas na jednej fali utrzymywana będzie łączność na kierunku radiowym z dowódcą dywizji, natomiast na drugiej fali będzie utrzymywana łączność w sieci radiowej z podwładnymi. Natomiast jeśli w czołgu dowódcy pułku znajdować się będą dwie radiostacje - R-113 i R-112, wówczas za pomocą radiostacji R-113 utrzymywana będzie łączność na kierunku radiowym z dowódcą dywizji, a za pomocą radiostacji R-112 utrzymywana będzie łączność w sieci radiowej z dowódcami kompanii czołgów.

c/ W pułku zmechanizowanym DPanc.

Łączność radiowa dowódcy pz z dowódcą DPanc może być zapewniona w dwóch sieciach radiowych lub w jednej sieci i na kierunku radiowym.

Łączność w sieciach radiowych utrzymywana będzie za pomocą radiostacji R-105 PM i R-112 wydzielonych z wozu dowodzenia dowódcy pułku. Sieć na radiostacjach R-112 organizowana będzie wówczas, jeśli w czołgach dowódców będzie jedna radiostacja pokładowa R-113 i dowódcy pułków czołgów zmieszani będą utrzymywać łączność z podwładnymi za pomocą radiostacji R-113 ze swojego wozu dowodzenia.

Jeśli czołgi dowódców wyposażone będą w dwie radiostacje R-113 i R-112, wówczas łączność dowódcy pułku z dowódcą dywizji utrzymywana będzie na kierunku radiowym za pomocą radiostacji R-112 i w sieci radiowej za pomocą radiostacji R-105 PM.

*punktale
z per mo
R-113
R-112
daj się bzdę
milit. elle sranie
kon*

Łączność radiowa dowódcy pułku z mech. z podwładnymi utrzymywana będzie podobnie jak w pułku z mech. DZ.

d/ W pułku czołgów DPanc

Łączność radiowa dowódcy pcz z dowódcą DPanc w zależności od wyposażenia w radiostacje czołgów dowódców oraz w zależności czy dowódca pułku dowodzić będzie ze swojego wozu dowodzenia czy z czołgu, może być zapewniona w dwóch sieciach radiowych dowódcy dywizji za pomocą radiostacji R-105 FM i R-112, lub za pomocą radiostacji R-105 FM i R-113, lub tylko w jednej sieci radiowej za pomocą radiostacji R-113 z czołgu dowódcy pułku.

Łączność radiowa dowódcy pułku czołgów z podwładnymi utrzymywana będzie podobnie jak w pułku czołgów DZ.

Łączność radiową sztabu pułku ze sztabem dywizji może być zapewniona w jednej lub w dwóch sieciach radiowych sztabu dywizji za pomocą radiostacji R-118 i R-105 FM. Radiostację R-105 FM wydziela się z wozu dowodzenia szefa sztabu pułku.

W sieciach tych mogą również pracować radiostacje kwatermistrza dywizji, co umożliwia sztabowi pułku porozumiewanie się z kwatermistrzem dywizji w sprawach zaopatrzenia materiałowe-technicznego.

W wypadku organizowania tylko jednej sieci radiowej sztabu dywizji na radiostacjach R-118, radiostacja R-105 FM z wozu dowodzenia szefa sztabu może być wykorzystana dla zdalnego sterowania radiostacją R-118.

Należy podkreślić, że w zależności od potrzeb radiostacje dowódcy i sztabu pułku, pracujące w sieciach radiowych przełożonego mogą być wyprowadzone z sieci do pracy na kierunek radiowy.

Sztab dywizji może również posiadać jedną-dwie fale dyżurnego odbioru w paśmie URF, które mogą być wykorzystane w razie potrzeby dla wymiany informacji pomiędzy dowódcą i sztabem pułku, a dowódcą i sztabem dywizji. Dale dyżurnego odbioru winny być zawczasu podane do wiadomości podległym pułkom.

Łączność radiową z batalionami i z kwatermistrzem oraz w razie konieczności z dowódcą, sztab pułku zmechanizowanego utrzymuje w sieci radiowej dowódcy pułku.

Sztabowi pułku czołgów zapewnia się łączność z kwartiermistrzem pułku i dowódcą kompanii piechoty zmot., a także z dowódcą pułku w wypadku przebywania jego poza SD za pomocą radiostacji R-105 /R-105 FM/.

W celu odbioru wiadomości z rozpoznania lotniczego sztab pułku wydziela odbiornik radiowy R-313.

Dla odbioru wiadomości od organów rozpoznania dywizji, sztab pułku może włączyć w tym celu radiostację R-105 w sieci /kierunek/ rozpoznania dywizji.

Łączność radiową z samodzielnym patrolem rozpoznania pułku, zapewnia się na kierunku radiowym szefa rozpoznania pułku na radiostacjach R-105 FM. Radiostacje wydziela się z kompanii rozpoznania pułku. W wypadku wydzielenia patroli rozpoznawczych, łączność z nimi może być utrzymywana poprzez szefa rozpoznania pułku lub bezpośrednio w sieci radiowej dowódcy pułku na radiostacjach R-113. Do sieci tej mogą również włączać się radiostacje R-113 ruchomych punktów obserwacyjnych.

Kierowanie regulacją ruchu pułku, zwłaszcza będącego w drugim rzucie dywizji, może być zapewnione w sieci radiowej regulacji ruchu za pomocą radiostacji R-105 wydzielonych z plutonu ochrony i regulacji ruchu pułku.

Dowodzenie organiczną artylerią pułku zapewnia się w sieci radiowej szefa artylerii pułku za pomocą radiostacji R-105. Radiostacje wydziela się z pododdziałów artylerii. W sieci radiową szefa artylerii pułku, w razie potrzeby może także być włączona radiostacja R-108 dowódcy dywizjonu artylerii przydzielonej. Sposób ten może być stosowany wówczas, jeśli dowódca dywizjonu znajdować się będzie na swoim punkcie obserwacyjnym oraz jeśli sieć szefa artylerii pułku pracuje na jednej z 10-ciu wspólnych fal dla radiostacji R-105 i R-108. W wypadku pracy sieci szefa artylerii pułku na innej fali, łączność dowódcy pułku z dowódcą dywizjonu artylerii przydzielonej może być utrzymywana na kierunku radiowym lub w sieci radiowej dowódcy dywizjonu, za pomocą radiostacji R-108 wydzielonej z dywizjonu i znajdującej się przy dowódcy pułku /lub szefie artylerii pułku/.

Dla dowodzenia inżynieryjnymi elementami ugrupowania bojowego pułku organizuje się sieć radiową szefa saperów pułku, za pomocą radiostacji R-105 wydzielonych z kompanii saperów.

Otrzymanie danych z rozpoznania skażeń oraz kierowanie pododdziałami rozpoznania skażeń, zapewnia się w sieci radiowej szefa zabezpieczenia chemicznego pułku, za pomocą radiostacji R-105 wydzielonych z plutonu rozpoznania skażeń.

Łączność radiowa współdziałania

Łączność radiowa pułku z elementami ugrupowania bojowego dywizji może być utrzymana w sieci radiowej współdziałania dywizji za pomocą radiostacji R-114 PM /R-114/ lub na falach dyżurnego odbioru. W wypadku gdy jednym z sąsiadów będzie pułk innej dywizji, łączność z nim może być utrzymywana na kierunku radiowym za pomocą radiostacji R-105 lub na falach dyżurnego odbioru.

Łączność radiową pomiędzy batalionami pułku może być utrzymywana w sieciach radiowych dowódcy pułku, lub przez wzajemne włączenie się do sieci radiowych dowódców batalionów.

Łączność radiowa pomiędzy batalionami i przydzielonymi kompaniami czołgów, może być utrzymana przez włączenie się dowódców batalionów za pomocą radiostacji R-114 do sieci radiowych dowódców kompanii czołgów.

Łączność radiowa tyłów

Łączność radiowa kwatermistrza pułku z kwatermistrzem dywizji zapewnia się w sieci radiowej kwatermistrza dywizji za pomocą radiostacji R-118.

Dla dowodzenia składami rozmieszczonymi w pułkowym punkcie gospodarczym organizuje się sieć radiową kwatermistrza pułku za pomocą radiostacji R-126.

Łączność radiowa powiadamiania

Dla odbioru sygnałów ostrzegania i alarmowych o zagrożeniu powietrznym i naziemnym z posterunku OPL dywizji, na SD pułku i w batalionach wydziela się

odbiorniki radiowe R-312 do sieci radiowej ostrzegania dywizji. Odbiorniki te wydziela się z wozów dowodzenia dowódcy pułku /WD-2/ i dowódców batalionów /WD-1/.

Dla przekazywania i odbierania sygnałów ostrzegania i alarmowych do i od podległych pododdziałów, przełożonego i sąsiadów wykorzystuje się całą zorganizowaną łączność radiową pułku.

2. Łączność radioliniowa

Środki radioliniowe, na równi ze środkami radiowymi, spełniają ważną rolę w zapewnieniu łączności pułku z przełożonym. Biorąc pod uwagę właściwości środków radioliniowych, mogą one być wykorzystywane dla utrzymywania łączności z dowódcą i sztabem dywizji we wszystkich okresach obrony pułku.

Łączność radioliniową pomiędzy SD pułku, a SD dywizji zapewnia się na kierunku radioliniowym w dwóch kanałach telefonicznych.

W tym celu w pułku wykorzystuje się jeden komplet aparatury nadawczo-odbiorczej wraz z urządzeniami pomocniczymi stacji R-401 /R-401 M/.

Drugi komplet aparatury może być wykorzystywany w zależności od potrzeb, bądź to dla łączności na kierunku między SD pułku, a WSD dywizji, bądź też dla łączności współdziałania z sąsiednim pułkiem, szczególnie z pułkiem wchodzącym w skład innej dywizji. Na kierunkach tych łączność utrzymywana będzie również w dwóch kanałach telefonicznych.

Wszystkie kanały radioliniowe wykorzystuje się również do przekazywania i odbioru sygnałów ostrzegania i alarmowych.

Kanały radioliniowe wykorzystywane dla łączności z przełożonym można również wykorzystywać dla łączności współdziałania z elementami ugrupowania bojowego dywizji /poprzez węzeł łączności SD /WSD/ dywizji/.

3. Łączność przewodowa

Łączność przewodowa w obronie pułku posiada ograniczone zastosowanie. Jej organizacja uzależniona

będzie od warunków organizacji i prowadzenia walki obronnej.

Łączność przewodowa w pułku może być organizowana na kierunkach z SD i KSD dla celów dowodzenia i kierowania tyłami. Organizowanie łączności przewodowej w takim zakresie jest możliwe jeśli pozwalają na to czas, warunki terenowe i obrony oraz możliwości pododdziałów łączności. W pierwszej kolejności należy organizować łączność przewodową z pododdziałami broniącymi rejonów, od utrzymania których zależy trwałość całej obrony pułku lub znajdujących się na zagrożonych /głównych/ kierunkach obrony. Z innymi elementami ugrupowania bojowego pułku, w miarę potrzeb i możliwości może być organizowana łączność przewodowa w drugiej kolejności, przy czym na jednym kierunku może być utrzymywana łączność niejednokrotnie z 2-3 abonentami. Przykładowo łączność w obronie pułku w pierwszym rzucie dywizji, na jej głównym kierunku, może być zorganizowana i utrzymywana w następujący sposób:

Łączność przewodowa między SD pułku, a SD dywizji może być utrzymana na kierunku, budowanym siłami i środkami dywizji, za pomocą kabla telefonicznego PKA. Na kierunku tym utrzymuje się łączność telefoniczną w kanale akustycznym.

W miarę możliwości kierunek ten winien przechodzić przez rejon wyznaczony na zapasowe SD pułku lub przez KSD pułku.

Łączność przewodową z pododdziałami organizuje się siłami i środkami pułku za pomocą kabla telefonicznego PKL od SD pułku do SD batalionów.

Dla łączności z pozostałymi elementami ugrupowania bojowego pułku, jak OPpanc, OInż., OZap., w zależności od miejsca ich rozmieszczenia, mogą być organizowane kierunki przewodowe od najbliższych węzłów łączności /SD pułku, SD batalionów, FWŁ dywizji/ lub odgł^ażenia od przechodzących w pobliżu kierunków przewodowych.

W wypadku gdyby jakiś pododdział lub inny element ugrupowania bojowego pułku był rozmieszczony zbyt

daleko od najbliższego węzła łączności lub kierunku przewodowego /np. w obronie na pomocniczym kierunku/, to łączność przewodowa z nim może nie być organizowana, ewentualnie może być organizowana w drugiej kolejności.

Łączność przewodowa między SD a KSD pułku może być organizowana na kierunku bezpośrednim lub może być utrzymywana przez PWE dywizji /w wypadku jego organizowania/ lub inny znajdujący się bliżej niż SD pułku, węzeł łączności, mający połączenie z węzłami łączności pułku lub dywizji.

W wypadku gdy pułk będzie wzmocniony pododdziałem /np. dywizjonem/ artylerii, dowódca tego pododdziału organizuje łączność przewodową z podległymi dowódcami natomiast celu utrzymywania łączności ze swym przełożonym może być wykorzystywana, łączność radioliniową i przewodową dywizji i pułku. W tym celu łącznice telefoniczne węzła łączności SD pułku i dywizjonu artylerii powinny być połączone linią przewodową. Połączenie to z zasady wykonywać będzie pododdział artylerii swoimi siłami i środkami.

Dla potrzeb kwatermistrza pułku może być niekiedy organizowana łączność przewodowa z KSD do poszczególnych składów pułkowych. Z pułkowym punktem medycznym łączność przewodowa może być zapewniona na bezpośrednim kierunku wybudowanym z SD pułku lub poprzez podłączenie go do najbliższej przechodzącego kierunku. Natomiast łączność przewodowa pomiędzy KSD pułku, a KSD dywizji może być utrzymywana poprzez WE SD pułku i dywizji, w wypadku gdy będą zorganizowane kierunki przewodowe pomiędzy SD i KSD pułku i dywizji.

Łączność przewodowa może być również wykorzystywana dla celów współdziałania pomiędzy elementami ugrupowania bojowego dywizji i pułku, a także pomiędzy sąsiednimi pułkami i batalionami. W tym celu należy odpowiednio wykorzystywać węzły łączności organizowane tak w dywizji, jak i w pułku. Ponadto łączność przewodową należy także wykorzystywać do przekazywania i odbioru sygnałów ostrzegania i alarmowych.

4. Łączność środkami ruchomymi

W obronie pułku, oprócz technicznych środków łączności, wykorzystuje się także środki ruchome.

Zadaniem ruchomych środków łączności jest przekazywanie korespondencji bojowej pomiędzy dowódcami i sztabami. W pułku jako środki ruchome wykorzystuje się łączników na samochodach i motocyklach. Łączność może być organizowana i utrzymywana na kierunkach lub w systemie dróg okrężnych.

Łączność między SD pułku, a SD dywizji zapewnia dywizja swoimi środkami, najczęściej na kierunku przy pomocy łączników na śmigłowcu, samochodzie lub motocyklu.

Łączność z SD pułku do batalionów, KSD, a także do sąsiada, może być zapewniona na kierunkach lub w systemie dróg okrężnych za pomocą łączników na samochodach lub motocyklach. Natomiast z pozostałymi pododdziałami i elementami ugrupowania bojowego pułku z reguły zapewnia się łączność w systemie dróg okrężnych.

Łączność między KSD pułku, a KSD dywizji zapewnia się na kierunku przy pomocy łącznika na samochodzie lub motocyklu, wydzielonego przez kwatermistrza dywizji.

Kwatermistrz pułku utrzymuje łączność z pułkowym punktem medycznym i elementami tyłowymi pododdziałów poprzez wykorzystanie środków transportowych przeznaczonych do zaopatrywania i ewakuacji. Natomiast do łączności w rejonie pułkowego punktu gospodarczego mogą być wykorzystywani nieetatowi łącznicy piesi.

x

x

x

We współczesnych działaniach bojowych szczególna rola przypada łączności radiowej. Dlatego też znacznie wzrosły wymagania stawiane środkom radiowym, a przede wszystkim: zwiększenie bezpośredniego zasięgu łączności, zautomatyzowanie połączeń radiowych, efektywne stosowanie automatycznej retranslacji sygnałów, prowadzenie bezpośrednich rozmów dupleksem, polepszenie jakości kanałów

radiowych oraz zmniejszenie rozmiarów i ciężaru, a także uproszczenie obsługi środków radiowych. W związku z powyższym należy spodziewać się systematycznego usprawniania istniejących środków, a także wprowadzenia na wyposażenie wojsk nowych środków radiowych.

Przykładem tego może być ultrakrótkofalowa radiostacja dwupleksowa, tzw. radiotelefon abonencki typu "K-1" i dalekosiężna centrala radiowa typu K-4.

Przewiduje się, że w pułku znajdzie zastosowanie K-1, natomiast w dywizji - K-1 i K-4.

Urządzenia te mogą być wykorzystywane dla utrzymywania łączności radiofonicznej pomiędzy dowódcami /sztabami/ pułków i dywizji, bezpośrednio na kierunkach lub w sieciach, lub sposobem automatycznej retranslacji poprzez wykorzystanie dalekosiężnej centrali radiowej K-4.

Zastosowanie dalekosiężnej centrali radiowej K-4, odpowiednio umiejscowionej w terenie, umożliwi otrzymanie połączenia z każdym abonentem niezależnie od miejsca jego pobytu, zarówno na postoju, jak i w ruchu. W tym celu przewiduje się, że wozy dowodzenia, a także radiostacje samochodowe, stacje radioliniowe i ruchome aparatownie węzłów łączności będą wyposażone w radiotelefony abonenckie K-1. W ten sposób za pomocą radiotelefonów będzie również możliwość wejścia w kanały radiowe, radioliniowe, a także przewodowe. Oznacza to, że urządzenie radiotelefoniczne usprawni kompleksowe wykorzystanie technicznych środków łączności.

Należy także podkreślić, że radiotelefony mogą być efektywnie wykorzystywane dla utrzymywania łączności wewnętrznej na punktach dowodzenia, dla zdalnego sterowania radiostacjami średniej mocy, a także w kolumnach marszowych sztabów.

We współczesnych działaniach bojowych pułku również ważne znaczenie posiada różnorodność przesyłanych informacji.

Częnie w pułku organizuje się tylko łączność telefoniczną. Także w relacji dywizja - pułk utrzymuje się tylko łączność telefoniczną.

Łączność telefoniczna posiada szereg zalet i dlatego uzasadnionym jest jej szerokie stosowanie na wszystkich szczeblach dowodzenia. Należy jednak pamiętać, że łączność telefoniczna posiada także szereg istotnych wad, a m.in. łatwość przechwytywania korespondencji i zakłócania jej przez nieprzyjaciela, trudności w kodowaniu i szyfrowaniu korespondencji, trudności w udokumentowaniu wymiany informacji.

W związku z tym na równi z łącznością telefoniczną, należałoby stosować w pułku również inne rodzaje łączności, a mianowicie dalekopisową łączność telegraficzną i telekopiową.

Wydaje się, że obecnie w relacji dywizja - pułk, z powodzeniem może być organizowana dalekopisowa łączność telegraficzna. Istnieją ku temu pełne możliwości, ponieważ pułk posiada 3 kanały telegraficzne praktycznie nie wykorzystywane /1 kanał telegr. rst. R-118 i 2 kanały telegraficzne stacji R-401 lub R-401 M/. W pułku znajdują się także 2 aparaty telegraficzne /w rst. R-118/, które również nie są obecnie wykorzystywane.

W celu utrzymywania dalekopisowej łączności telegraficznej /a także łączności telefonicznej/ między SD pułku, a SD dywizji należałoby posiadać w pułku odpowiednią ruchomą aparatownię węzła łączności /RWE/, wyposażoną w 1-2 aparaty telegraficzne, przełącznicę i urządzenia zasilające, a także w łącznicę telefoniczną, odpowiednią ilość aparatów telefonicznych i kabla oraz radiotelefon abonencki K-1.

Zastosowanie dalekopisowej łączności telegraficznej w znacznym stopniu zwiększyłoby efektywność wykorzystania technicznych środków łączności pułku i przepustowość wymiany informacji w relacji pułk - dywizja oraz w znacznym stopniu polepszyłoby niezawodność i skrytość utrzymywania łączności.

Zakończenie

Przedstawione w skrypcie zagadnienia nie wyczerpują całości problematyki dotyczącej^h łączności w działaniach obronnych pułku. Organizacja łączności winna być zawsze

rozpatrywana w konkretnych warunkach i dostosowana do konkretnych potrzeb dowodzenia.

Dlatego też w skrypcie omówiono tylko najbardziej istotne i typowe zagadnienia, które mają decydujące znaczenie w zrozumieniu planowania i organizacji łączności pułku w obronie.

Należy pamiętać, że łączność w obronie, podobnie jak i w innych rodzajach działań bojowych pułku, jest problemem niezmiernie ważnym, a jednocześnie dosyć skomplikowanym i trudnym w praktycznej realizacji. Dlatego też właściwe zaplanowanie łączności oraz skuteczne i efektywne wykorzystanie środków łączności posiada istotne znaczenie w zapewnieniu niezawodności i skrytości działania łączności, a tym samym w zapewnieniu ciągłości, operatywności i skrytości dowodzenia wojskami.

Załączniki:

- nr 1 - Schemat łączności radiowej 5 pz w obronie.
- nr 2 - Schemat łączności radioliniowej, przewodowej i środkami ruchomymi 5 pz w obronie.

Literatura:

1. Regulamin walki sił zbrojnych PRL /dywizja - pułk/
Nr bibl. 010965.
2. Skrypt: "Zasady, organizacja i prowadzenie obrony przez pz". Nr bibl. 04271.
3. Instrukcja łączności: "Organizacja łączności w wojskach lądowych" Nr bibl. 09083.
4. Skrypt: "Organizacja łączności pz /pcz/ w obronie".
Nr. bibl. 01020.

Rozpatrzone na posiedzeniu katedralnym w dniu 19.3.1965 r. Protokół nr 10/65 r.

OPRACOWAŁ

Czpo ADIUNKT KATEDRY WOJSK ŁACZNOŚCI

Odbito 100 egz.

Egz.nr 1-100 bibl.tajna
Wyk.ppłk MACKIEWICZ
Druk.K.L.
Nr.ks.01158/WW

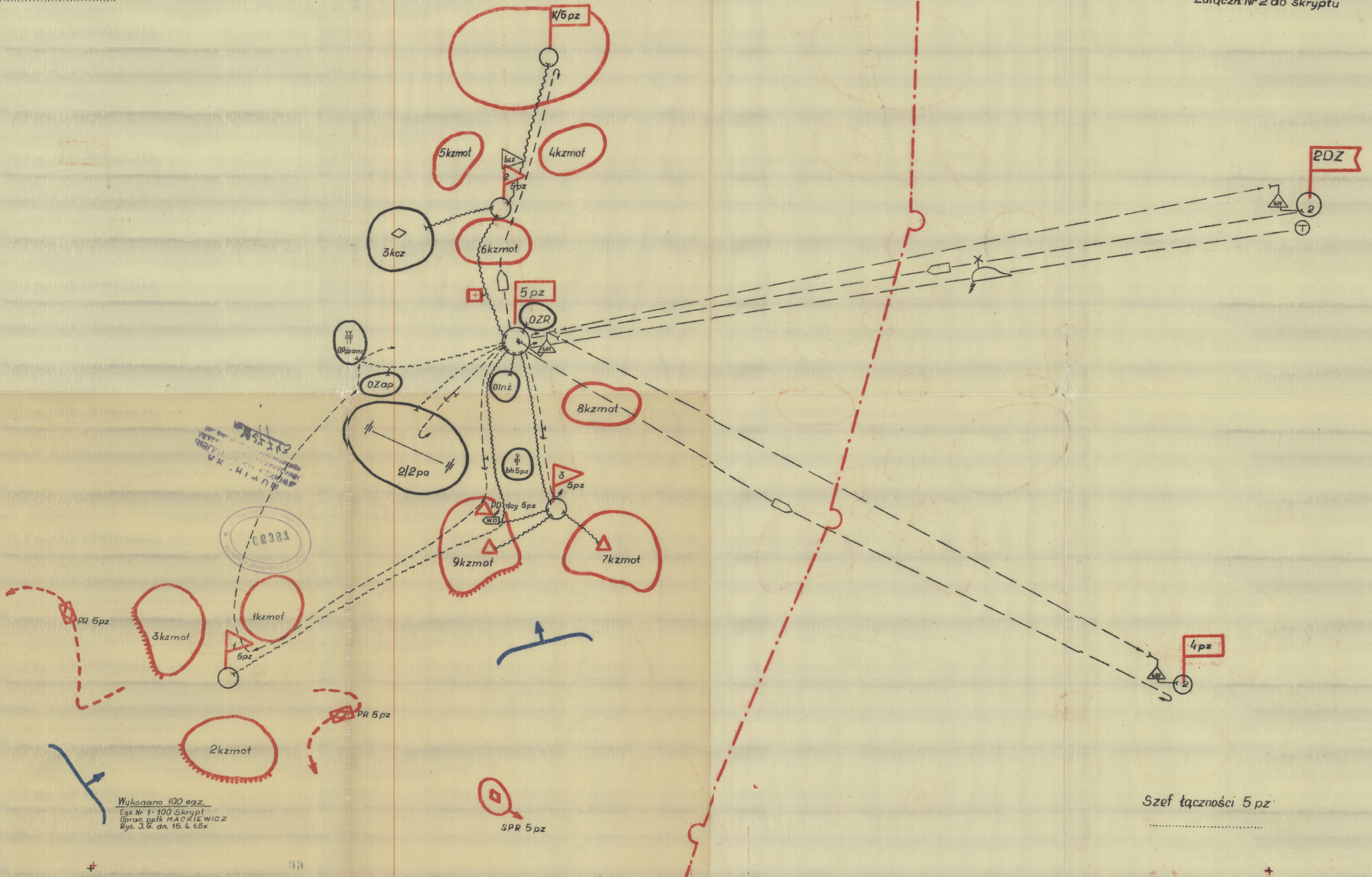
ppłk dypl. Józef MACKIEWICZ

ZATWIERDZAM
Szef Sztabu 5pz

SCHEMAT
ŁĄCZNOŚCI RADIOLINIOWEJ, PRZEWODOWEJ I ŚRODKAMI RUCHOMYMI 5pz W OBRONIE
(przykład)

DAJNE
Egz. Nr.....
Nr ks. 01160/W.W
Załączn. Nr 2 do skryptu

Wykonano 100 egz.
Egz. Nr 1-100 Skrypt
Oprac. ppłk MACRZEWICZ
Rys. J.G. dn. 15.4.65r

Szef łączności 5pz